

Titel: Leernetwerk Normaliseren
Duur van het project: 2020-2024
Geplande startdatum: mei 2020

Projectgroep:

Projectrol	Naam	Functie	Organisatie	Perspectief	Rol binnen SAMEN VERDER
Coördinator	Rob Gilsing	- Lector Jeugdhulp in transformatie	- De Haagse Hogeschool	- Hogeschool	- Visiegroeplid
Uitvoerder	Tamara Bos	- Docent onderzoeker	- De Haagse Hogeschool	- Hogeschool	- Onderzoeker werkplaats Transformatie Jeugd Gezin aan Zet
Projectlid	Sanne Dierick	- Coördinator	- ExpEx	- Ervaringsdeskundigen	- Netwerk Ervaringsdeskundigen
Projectlid	Frans de Kok	- Bestuurssecretaris	- JGZ Zuid-Holland West	- Praktijk	- Visiegroeplid
Projectlid	Jelle Hoff	- Beleidsmedewerker	- Regio Holland Rijnland	- Gemeenten	- Innovatiefunctionaris

Samenvatting

De partners van de werkplaats hebben de gezamenlijke ambitie om serieus werk te maken van het transformatiedoel normaliseren, vanuit de vraag: bij welke opvoed- en opgroei problemen is jeugdhulp het passende antwoord, en als het passend is, in welke vorm en met welke intensiteit? Het Leernetwerk (LNU) normaliseren wil dit vraagstuk voor beleid en praktijk van betekenis voorzien en verdiepen, en wil het leren van elkaar versterken. In gelijkwaardige samenwerking met gezinnen, praktijkprofessionals, gemeenten, hogescholen en kennisinstituten bespreken we het vraagstuk, daarbij bestaande kennis gebruikend en toepassend. We formuleren een verander- opleidings- en ontwikkel/kennisagenda en komen tot best practices, opleidingsmodules en nieuwe kennis.

Regionaal, maatschappelijk vraagstuk rond veilig, gezond en kansrijk opgroeien en opvoeden

Normaliseren, ontzorgen en demedicaliseren: samen vormen deze begrippen een van de vijf transformatiedoelen in de Jeugdwet, en één van de thema's waarop de regionale kenniswerkplaats wil inspelen. Dit doel wordt uitgelegd als het tegengaan van onnodig problematiseren en etiketteren (RMO, 2012). Een belangrijke reden voor dit transformatiedoel was het sterk stijgende gebruik van vooral lichtere vormen van jeugdhulp sinds de eeuwwisseling [1,2]. Het gebruik van jeugd-ggz steeg tussen 2001 en 2011 met gemiddeld 10% per jaar, dat van ambulante jeugdzorg met 20% [3]. Het gebruik jeugd-ggz stabiliseerde vervolgens tot 2014, de stijging in het gebruik van ambulante jeugdzorg zette door, maar minder snel [4]. Vanaf 2015 zien we een weliswaar afvlakkende toename in gebruik, die zich vooral voordoet bij jeugdhulp zonder verblijf. Onderzoek laat verder zien dat er een mismatch is tussen jeugdhulpgebruik en de aard en ernst van problemen, waarbij jeugdigen met weinig of geen problemen toch intensieve zorg ontvangen en omgekeerd [5,6]. Tenslotte zijn er regionale verschillen vastgesteld: op sommige plaatsen wordt aanzienlijk meer jeugdhulp ingezet dan verwacht (bij correctie met factoren als laag inkomen, migratie-achtergrond) en op sommige plaatsen juist aanzienlijk minder [8]. De tabel laat de resultaten van de SCP-analyse op het niveau van COROP-regio's zien voor de regio's in het werkgebied van SAMEN VERDER. Gecorrigeerd voor risicofactoren is het jeugdhulpgebruik in het hele werkgebied (erg) hoog.

Corop-regio	Waargenomen gebruik 2017		Gecorrigeerd gebruik 2017	
	%	SCP-klasse	%	SCP-klasse
Agglomeratie Leiden en Bollenstreek	14,18	erg hoog	13,58	erg hoog
Agglomeratie's-Gravenhage	13,94	erg hoog	12,10	hoog
Delft en Westland	11,37	laag	11,94	hoog
Oost-Zuid-Holland	12,12	hoog	12,20	hoog

NB: alle regio's in Nederland zijn ingedeeld in vijf klassen: van 'erg laag' tot 'erg hoog'. De indeling is zo gekozen dat in elk van de vijf klassen ongeveer evenveel gemeenten zitten (range van 68 tot 86)

De stijging in het jeugdhulpgebruik is niet te verklaren vanuit een stijging van de prevalentie van opvoed- en opgroei problemen; deze zijn min of meer stabiel [8,9,10]. Er is een aantal mogelijke verklaringen voor de toename van jeugdhulpgebruik. In de eerste plaats kan een hogere geluksnorm in de

samenleving een rol spelen, waarbij in het verleden obstakels die in het opvoeden en opgroeien als 'gewoon' werden ervaren nu als probleem worden gelabeld [2]. Nadruk ligt daarbij ook sterk op risico's en belemmeringen, terwijl kansen en beschermende factoren onderbelicht blijven. In de tweede plaats blijken professionals regelmatig het zekere voor het onzekere te kiezen, uit angst dat te lichte hulp niet helpt of dat zich calamiteiten voordoen [2]. Beslissen over passende hulp blijkt lastig voor professionals, doordat wat "passend" is vaak niet klip en klaar is; professionals zijn het vaak niet met elkaar eens over wat "passend" is, krijgen weinig terugkoppeling over de juistheid van hun beslissingen en reflecteren weinig in gezamenlijkheid op de passendheid van de hulp [11,12,13]. Ten derde constateert de RMO [14] dat zware hulpverlening is opgerukt in het alledaagse leven, terwijl de eerstelijns hulpverlening versnipperd en verzwakt raakte. Beperkte beschikbaarheid van preventieve en lichte interventies vergroten de kans dat gezinnen in zwaarder hulpaanbod terecht komen. Terwijl inzet van te zware hulp voor kinderen en gezinnen niet zonder risico's is, zoals verhoogde terugvalkans [10,15].

De wens tot normaliseren stelt de praktijk voor dilemma's. In de eerste plaats bestaat er een spanning tussen de roep om vroegsignalering, met nadruk op risicofactoren en mogelijke aanwezigheid van problemen, en de wens om meer uit te gaan van een positieve benadering met nadruk op sterke kanten en beschermende factoren. Vroegsignalering kan namelijk betekenen dat gedragingen van kinderen al vroegtijdig als risico gelabeld worden, terwijl dit risico ook zonder hulp kan afnemen of verdwijnen. Minder inzet op vroegsignalering kan echter ook op gespannen voet staan met de wens om stevig in te zetten op preventie, dat deels immers berust op adequate vroegsignalering. In de tweede plaats blijken lokale teams moeite te hebben om hun rol in het versterken van de voorliggende voorzieningen vorm te geven, door hoge caseloads met complexere problemen.

In de afgelopen maanden is met de partners van de werkplaats op verschillende momenten en manieren verder gesproken over het thema normaliseren. Uit die discussies blijkt dat de term 'normaliseren' veel verwarring oproept en vanuit verschillende sectoren verschillend geïnterpreteerd wordt. Tegelijkertijd wordt geconstateerd dat 'normaliseren' van belang is in elke laag van de jeugdsector (van basisvoorzieningen tot gespecialiseerde jeugdhulp). Twee vragen, die tegelijkertijd ook als ambitie voor de regionale kenniswerkplaats zijn benoemd, staan in dit LNW centraal:

1. Hoe ziet een breed gedragen visie op normaliseren / het normale leven eruit, inclusief een daarbij behorend concreet lexicon? En hoe kunnen we het uitgangspunt respecteren dat ieders 'normaal' goed genoeg is, waarbij het belangrijk is jeugdigen en ouders als personen en niet als een stoornis te zien? Dit uitgangspunt is nadrukkelijk door (ervaringsdeskundige) jeugdigen en ouders ingebracht.
2. Hoe kunnen professionals werken vanuit een houding waarbij 1) het 'normaal' van jeugdigen en ouders goed genoeg is, en 2) zij uitstralen dat sommige problemen normaal zijn op de weg naar volwassenheid? Het zou 'gewoon' moeten zijn om met elkaar te praten over de mooie én de moeilijke kanten van opvoeding en ontwikkeling, om bepaalde kwetsbaarheden in het leven te accepteren.

Doelstelling en vraag/taakstelling

AMBITIE LEERNETWERK Normaliseren

De ambitie van het LNW Normaliseren is: het terugdringen van *onnodig* jeugdhulpgebruik door samen met jeugdigen en ouders, professionals, beleidsmakers en onderzoekers te werken aan het normaliseren van 'problemen' in opvoeden en opgroeien. Het LNW levert voor ouders en jeugdigen op dat ze tijdig goede zorg krijgen, die hen helpt om zelfstandig hun leven vorm te geven, zodat ze – ondanks eventuele problemen – weer zonder jeugdhulp verder kunnen. *Onnodig* is in het LNW het sleutelwoord. Daaraan gekoppelde vraagstukken zijn:

- wanneer is jeugdhulp wel of niet nodig, welke (mate) van opvoed- en opgroei-problemen en -risico's we accepteren als behorend bij het normale leven? Wat is normaal?;
- wat zou de duur, intensiteit en vrijwilligheid van jeugdhulptrajecten moeten zijn?;
- wie geeft het antwoord op deze vragen?

Deze ambitie is geformuleerd als resultaat van vier raadplegingen: 1. expertmeeting (innovatiefunctionarissen- de linking pins tussen de leden en de werkplaats); 2. brede ledenraadpleging (een werkconferentie met in elke LNW-in-oprichting vertegenwoordiging van praktijk, gemeentelijk beleid, kennisinstututen, hogescholen en jeugdigen); 3. raadpleging van de bestuurders van onze partners; en 4. raadpleging ervaringskennis (expertpanel van Horizon, de cliëntenraad van Curium, de pleegouderraad van Horizon, ExpEx en de coördinatoren van 7 cliëntenraden van onze leden).

Doelstelling en vraag/taakstelling

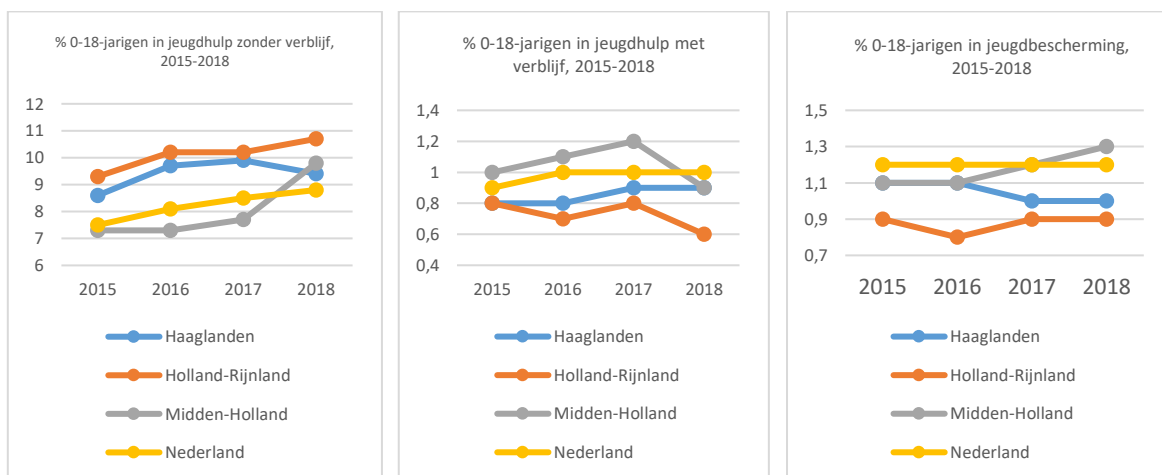
- Terugdringen van onnodig jeugdhulpgebruik in de gehele piramide van de jeugdhulp: van basisvoorziening tot jeugdhulp met verblijf. Deze doelstelling sluit direct aan bij de twee regionaal geformuleerde ambities rond normalisering van opvoeden en opgroeien: de wens tot een visie op normaliseren en het normale leven, inclusief het bijbehorende lexicon, en de vraag wat nodig is om deze visie in praktijk te brengen.
- Ontwikkelen best practices gelijkwaardige partnerstructuur in samenwerking met gemeenten.
- kennisproducten **implementeren en dissemineren**;
- delen van **geleerde lessen** zowel op gebied van ontwikkelen, veranderen, opleiden, samenwerken als implementatie worden gedeeld.

OPBRENGSTEN

1. LNW is proeftuin om maatschappelijke vraagstukken te ontrafelen op 3 niveaus: best practices (veranderagenda); opleiding (opleidingsagenda) en nieuwe projecten (ontwikkel- /kennisagenda).
2. LNW is de proeftuin voor het ophalen van best practices voor samenwerking met gemeenten.

Doelgroep en diversiteit

In meest algemene zin gaat het om alle in de regio's Haaglanden, Holland-Rijnland en Holland-Midden woonachtige jeugdigen en gezinnen. Normaliseren raakt hen allemaal, of ze nu wel of niet met problemen in de opvoeding kampen. Het kan betekenen dat ze heldere informatie krijgen over opvoeding en ontwikkeling en hoe ze kunnen omgaan met alledaagse moeilijkheden. Meer specifiek raakt het echter vooral die gezinnen die gebruik maken van jeugdhulp, ongeveer 10% van de jeugdigen tot 18 jaar [16]. De meesten daarvan krijgen jeugdhulp zonder verblijf, ongeveer 1% van de jeugdigen verblijft in een pleeggezin, gezinshuis of residentiële instelling. De regio's Haaglanden, Holland-Rijnland en Midden-Holland laten een wat ander beeld zien: er is in 2018 meer dan gemiddeld in Nederland gebruik van jeugdhulp zonder verblijf en minder van jeugdhulp met verblijf en jeugdbescherming, met uitzondering van Midden-Holland in 2018. De trends in de drie regio's lopen uiteen.

Jeugdigen met een bepaalde migratieachtergrond maken minder gebruik van jeugdhulp dan gemiddeld, terwijl de prevalentie van opvoed- en opgroeiproblematiek daar niet mee in lijn is ([17,18]). Dit vraagstuk speelt ook in de gemeente Den Haag bij jeugdigen met een Turkse of overig niet-westerse migratieachtergrond, ook als rekening wordt gehouden met de vraag of jeugdigen al dan niet in een bijstandsgezin opgroeien; de verschillen vlakken bij de derde generatie iets af [18,19]. Als het gaat om de vraag wanneer jeugdhulp wel en niet nodig is, moeten we deze verschillende patronen adresseren.

Daarnaast zijn jeugdzorgwerkers in verschillende vormen van jeugdhulp een belangrijke doelgroep. Zij bepalen in interactie met ouders en jeugdigen of en welke hulp ingezet wordt. Het beïnvloeden van het gedrag van jeugdzorgwerkers en hun interacties met ouders en jeugdigen kan in belangrijke mate bijdragen aan het voorkomen en terugdringen van onnodig jeugdhulpgebruik.

Participatie

Om de samenwerking met gezinnen te faciliteren hebben we de regionale initiatieven op het gebied van ervaringsdeskundigheid gebundeld in het Netwerk ervaringsdeskundigen. Momenteel bestaat dit dynamisch netwerk uit zeven cliëntenraden van onze leden en ExpEx. Het vormt de basis van waaruit

de verschillende overlegstructuren en ervaringskennis gekoppeld kunnen worden. In het eerste jaar werken we samenwerkingsafspraken met het netwerk verder uit. SAMEN VERDER heeft de volgende ambities:

1. Vertegenwoordigers van ouders en jongeren participeren altijd in LNW bijeenkomsten: zo staat hun leefwereld centraal, is er betekenisvolle samenwerking en borgen we structureel ervaringskennis.
2. Het LNW maakt gebruik van reeds opgehaalde ervaringskennis en verbindt lokale initiatieven.
3. Het LNW houdt bestaande raden in de regio actief op de hoogte van de activiteiten van het LNW door elk kwartaal een begrijpelijke terugkoppeling te geven.

Plan van aanpak

Globale opzet van het project

Jaar 1: Samen opstarten. Bij alle LNW staat Jaar 1 in het teken van opbouwen, inventariseren en verbinden. De resultaten van het Startimpuls hebben de basis gelegd voor een duidelijke koers van het LNW, beschreven in de veranderagenda (best practices voor het maatschappelijke vraagstuk), opleidingsagenda (bijscholing professionals of doorontwikkeling curriculum) en onderzoeks- en ontwikkelagenda (wetenschappelijk onderzoek).

Jaar 2: Samen begrijpen door te doen. Binnen de Leerwerken begrijpen de praktijkprofessionals, beleidsambtenaren, gezinnen, wetenschappers en docenten van Hogescholen elkaar beter door het uitvoeren van projecten en onderzoeken.

Jaar 3: Samen leren door te doen staat in het teken van implementeren van opgedane leerlessen.

Jaar 4: Samenwerken. In het laatste jaar kijken we naar de borging van de netwerken en de geleerde lessen op het gebied van leren, implementeren en samenwerking met gemeenten. De LNW-deelnemers LNW nemen in toenemende mate regie om zelf verbinding te zoeken op bepaalde vraagstukken.

(LEER)STRUCTUUR VAN HET PROJECT

RKJ SAMEN VERDER bouwt voort op de werkplaats SAMEN. De bestaande netwerksamenwerking en leerstructuur wordt doorontwikkeld voor verbetering van de uitvoerings- en opleidingspraktijk van de zorg voor de jeugd. De LNW'en nemen daarbij een centrale plaats in. Leerlessen uit de LNW vloeien via het coördinatieteam terug naar alle partners en activiteiten van de werkplaats. De coördinatie van het LNW Normaliseren ligt bij een docent-onderzoeker en lector van De Haagse Hogeschool. Het LNW bestaat minimaal uit één vertegenwoordiger vanuit beleid, praktijk (jeugdhulp én sociaal domein), onderzoek, onderwijs en gezinnen. Naast het leren in de LNW, investeren we in leren binnen SAMEN VERDER. Elk jaar organiseren we een bijeenkomst tussen de netwerken voor het delen van leerervaringen. De trekkers van de LNW worden ondersteund door onderzoeker van het project Leren (en) implementeren.

FASERING JAAR 1

FASE 0: HET BEHOUDEN VAN DRAAGVLAK: Voorafgaand aan mogelijke honorering

Activiteit: Bijeenkomst voor de groep die aan heeft gegeven deel te willen nemen aan het LNW.

FASE 1: OPSTARTEN LNW: 1^e kwartaal

Doel: het werven van additionele deelnemers aan het LNW normaliseren.

Bij de werkconferentie van SAMEN in november 2019 bleken de ca.15 deelnemers aan de deelsessie normaliseren allen bereid om deel te nemen aan het LNW: mensen werkzaam bij gemeenten, aanbieders van specialistische hulp, lokale teams, jeugdgezondheidszorg en onderzoekers. Dit is de zogenaamde basisgroep. In het eerste kwartaal verkennen we of er andere partijen zijn die willen deelnemen, in de kern (binnenschil) of in een groep daaromheen (buitenschil, als klankbord- en adviesgroep). Duidelijk is dat jeugdigen en ouders een duidelijke rol en invloed zullen hebben in het LNW (zie onder **Participatie**). Gedurende het project zijn, gezien het dynamische karakter van het LNW, veranderingen mogelijk in deelname (meer partijen of juist deelnetwerken op specifieke onderwerpen).
Activiteiten:

- Visiegroep: afspraken met de bestuurlijk verantwoordelijken van onze partners over het toerusten van deelnemers aan het LNW,
- Verbindingsgroep: inzet verbindingsgroep om aanvullend deelnemers te werven voor LNW.

FASE 2: ORGANISATIE VAN HET LNW: 2^e kwartaal

Doel: het opbouwen van de leernetwerkstructuur

In deze fase start het gesprek over de werkwijze. De brede doelstelling rond normaliseren vraagt om nadere uitwerking naar de verschillende lagen in de jeugdhulppiramide. Wat is daarbij de best passende LNW-structuur? Het is denkbaar dat we werken met deelnetwerken voor de verschillende lagen van de piramide en/of met deelnetwerken over de verschillende regio's. Het kan ook zijn dat we starten met 1 LNW en in een latere fase verder gaan met deelnetwerken. Los van de vraag welke inrichting wordt gekozen, is het essentieel om de verbinding tussen deelnetwerken steeds te blijven zoeken en leggen. De ambities zijn overkoepelend en gelden niet alleen de deelnetwerken. Er wordt expliciet aandacht besteed aan een duidelijke structuur, voorbereiding van de aanwezigen, een veilige leeromgeving, elkaar reflectief bevragen en het maken van concrete vervolgfafspraken.

Activiteiten:

- Startbijeenkomst en vervolgbijeenkomst

In de startbijeenkomst brainstormen de deelnemers over de mogelijke opbouw van de LNW-structuur. De LNW-trekkers werken de opbrengst uit tot een voorstel dat in een vervolgbijeenkomst wordt besproken. In de bijeenkomsten bespreken we de vormgeving van het aandachtsgebied 'samenwerking gemeenten'; de deelname van gemeenten in de basisgroep maakt dit goed mogelijk.

- Gemaakte afspraken formaliseren

FASE 3: AAN DE SLAG: 3^e en 4^e kwartaal

Doel: een gezamenlijk gedragen actieplan, met daarin duidelijke prioriteiten voor de navolgende jaren. Het actieplan bestaat uit: veranderagenda (best practices rond normaliseren), opleidingsagenda (bijscholing professionals, doorontwikkeling curriculum) en onderzoeks- en ontwikkelagenda (wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek). In de werksessie van oktober 2019 is voor de verschillende agenda's de eerste input opgehaald. Het actieplan geeft richting aan de activiteiten van het LNW, maar is tegelijkertijd een dynamisch stuk. Op basis van opgedane inzichten, binnen of buiten het LNW, kan het LNW het actieplan steeds weer bijstellen.

In deze opbouwfase is het van belang om zicht te krijgen op alle voor normaliseren relevante initiatieven in de drie regio's. De LNW-deelnemers brengen deze in, inclusief geleerde lessen.

Activiteiten:

- 3^e en 4^e bijeenkomst

In deze bijeenkomsten scherpt het LNW de ambities aan door te prioriteren en daaraan gekoppeld een verander-, opleidings- en onderzoeks- en ontwikkelagenda op te stellen. Daarbij wordt expliciet aandacht besteed aan hoe in de RKJ de samenwerking met gemeenten vorm kan krijgen.

- Verdere bijeenkomsten afhankelijk van ontwikkelde LNW-structuur en diverse agenda's
- Inventarisatie initiatieven op het gebied van normaliseren in de drie regio's
- Bijeenkomst over aandachtsgebied Gemeenten

Georganiseerd door SAMEN op basis van de input uit de bijeenkomsten van het LNW Normaliseren.

- Start klein maar fijn project

In dit onderzoek (omvang 10 KEuro, cofi van SAMEN) pakken we een prangend vraagstuk op. De uitvoerder is bij voorkeur de LNW-trekker. De invulling hiervan wordt bepaald door het LNW. Een voorbeeld zou kunnen zijn het nauwkeurig per gemeente en/of wijk in beeld brengen van het gecorrigeerde jeugdhulpgebruik, op basis van CBS- en regionale data. Zo'n overzicht maakt datagestuurde dialoog in het LNW mogelijk.

- Evaluatie 1^e jaar LNW

De drie LNW'en komen bij elkaar om ervaringen uit te wisselen.

Het LNW Normaliseren is stevig verbonden met de overige LNW. De opbrengsten worden actief gedeeld met de innovatiefunctionarissen van SAMEN VERDER, zodat partners zijn aangehaakt en hun voordeel kunnen doen met de inzichten en leeropbrengsten van het LNW.

Er is bewust voor gekozen om nog geen concreet plan van aanpak te formuleren voor de periode na het eerste jaar. Dit doet recht aan het dynamische en lerende karakter van een LNW gericht op verandering en verbetering in de praktijk [20]. Deze flexibele opzet maakt dat onverwachte veranderingen in de praktijk niet voor onoverkomelijke problemen zorgen. In grote lijnen ligt in jaar 2 de nadruk op verdieping: SAMEN *begrijpen* door te doen. Jaar 3 staat in het teken van het implementeren van leerlessen: SAMEN *leren* door te doen. Tot slot werken we toe naar SAMEN *werken* in jaar 4. SAMEN VERDER voert overkoepelend actieonderzoek uit [21], gericht op het leren van 'leren en implementeren LNW als proeftuin van regionale maatschappelijke vraagstukken'. Jaarlijks delen alle LNW de belangrijkste inhoudelijke bevindingen op de jaarconferentie van de RKJ SAMEN VERDER.

Het LNW zal voortdurend gevoed worden met reeds beschikbare kennis: uit onderzoek en ervaring. Voor dit laatste is de inbreng van jeugdigen en ouders (zie hierboven) en van professionals van belang. De kennis uit onderzoek zal worden ingebracht door participerende kennisinstellingen, en door landelijke en regionale samenwerkingspartners (NJI, VNG, WP Sociaal Domein).

Haalbaarheid

De intentie van de partners van de werkplaats is nadrukkelijk om de komende jaren de bestaande samenwerkingsrelaties verder te versterken. De partners hebben vertrouwen in het werken met LNW, zoals ook blijkt uit de samenwerkingsovereenkomst. Alle relevante perspectieven zijn in SAMEN VERDER vertegenwoordigd: praktijk (van GGD tot specialistische zorg), beleid (verschillende gemeenten), eindgebruikers (jeugdigen en ouders), onderzoek (zowel universiteit, hogescholen als kennisinstituut) en onderwijs (hogescholen). Al deze perspectieven zullen ook deelnemen in LNW Normaliseren.

Natuurlijk zijn er ook risico's. Het concept van LNW is beproefd, maar laat veel ruimte in de concrete invulling. Met de hoge ambities bestaat de kans dat het LNW van alles en niets is. Het is aan de coördinatoren van het LNW om voortdurend waakzaam te zijn op voldoende focus, en die focus te vertalen in concrete acties met een duidelijke meerwaarde voor de deelnemers, niet in het minst voor jeugdigen en ouders. Een zorg van de jongeren is dat 'er alleen maar gepraat wordt en niks wordt gedaan'. Iedere bijeenkomst van het LNW wordt daarom afgesloten met concrete actiepunten, waarop deelnemers dienen te acteren. Deze actiepunten worden doorlopend geëvalueerd. De focus van het eerste jaar is in belangrijke mate gericht op het tot stand brengen van een richtinggevend actieplan voor de jaren erna. Vervolgens zal tenminste na ieder jaar dit actieplan worden geëvalueerd, aangescherpt en bijgesteld. Door de intensieve betrokkenheid van experts op het gebied van LNW, actieonderzoek en normaliseren wordt continuïteit van het LNW gewaarborgd (zie expertise).

Een belangrijke voorwaarde is dat deelnemers in het LNW mandaat hebben om vanuit hun organisatie bij te dragen aan het actieplan. Dat vraagt onder meer dat ze voldoende tijd hebben om – naast het bijwonen van de bijeenkomsten – ook ideeën verder te onderzoeken en uit te werken.

Communicatie

Voor het verspreiden van de resultaten van het LNW benutten we de bestaande communicatiekanalen van de werkplaats, zoals website en nieuwsbrief (zie voor toelichting de Samenwerkingsovereenkomst onder Communicatie en implementatie). Landelijke verspreiding vindt primair plaats via het NJi. Daarnaast worden de resultaten gedeeld via de website werkplaatsenjeugd.nl. Aanvullend wordt de voorang elk kwartaal teruggekoppeld naar het netwerk Ervaringsdeskundigen. Op het jaarcongres delen we de resultaten naar alle leden van de werkplaats. Bij start van het Leernetwerk worden de communicatiebehoeften van de kerngroep en de tweede schil geïnteresseerde leden geïnventariseerd en omgezet in een aanvullend communicatieplan. Een communicatiemedewerker ondersteunt in deze taken.

Expertise

Dr. Rob Gilsing: Rob voert vanuit zijn lectoraat Jeugdhulp in transformatie aan de Haagse Hogeschool het Kennisnetwerk Jeugd Haaglanden aan en participeert in de Werkplaats Sociaal Domein. Centraal in het lectoraat en het Kennisnetwerk staan de transformatiedoelen van de zorg voor jeugd, en in het bijzonder samenwerkingsvraagstukken in het realiseren van die doelen. Hij heeft eerder veel onderzoek gedaan dat direct te maken heeft met de transformatie van de jeugdzorg (zie publicaties).

Beknopte begroting

TOTAAL BUDGET	115.000 Euro
<i>Taakomschrijving</i>	<i>Budget in Euro</i>
Coördinatie taken en leerstructuur	32.000
Projectondersteuning	7500
Projectmanagement	20.000
Onderzoekstaken Leernetwerk	32.000
Onderzoekstaken project Leren (en) Implementeren	3500
Ervaringsdeskundigheid in het Leernetwerk	7000
Communicatie en implementatiebudget	13.000
Aanvullend budget bij continuïteit van netwerk SAMEN	
Drie onderzoeksprojecten Klein maar fijn	30.000
Ontwikkelbudget onderwijsmodules	8000

Publicaties

- Gilsing, R. (2019). *Normaal doen – en andere wonderwoorden van de transformatie jeugdhulp. Interprofessionele dialoog als sleutel*. Den Haag: De Haagse Hogeschool (rede in verkorte vorm uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van lector Jeugdhulp in transformatie aan De Haagse Hogeschool op 15 mei 2019).
- Hal, L. van, Gilsing, R. & Hoff, M. van der (2019). We moeten eens om tafel: samen aan het werk met gezinnen met meervoudige problemen. *Tijdschrift voor Jeugdgezondheidszorg* 51 (2019)/6, p.152-156.
- Gilsing, R., Stoutjesdijk, F., Distelbrink, M. & Tierolf, B. (2018). *Divers bereik. Jeugdhulp naar migratieachtergrond in Amsterdam*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Gilsing, R. & Stoutjesdijk, F. (2018). *Personeelstekorten in het 'zwaardere segment' van de Jeugdhulp in Amsterdam. Oplossingen voor en uit het werkveld*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Gilsing, R., Hoff, M. Van der & Hal, L. Van (2018). *Transformatie jeugdhulp: onderzoeksrapport*. Alphen a/d Rijn: Rekenkamercommissie Alphen a/d Rijn.
- Gilsing, R., Hoff, M. van der & Hal, L. van (2018). *1Gezin1Plan in de praktijk. De meerwaarde van de werkwijze 1Gezin1Plan onderzocht*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Bon-Martens, M. van & Gilsing, R. (2018). *Proeftuin Basiszorg Jeugd-GGZ Utrecht. Kernrapport*. Utrecht: Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Utrecht.
- Pannebakker, N.M., van Harten, L.V. & Pannebakker, F.D. (2017) De GIZ-methodiek en een gezamenlijke taal in de regio Haaglanden.
- Nooteboom, L.A., Eilander, J., Theunissen, J., Baten, I, Mulder, E.A.& Voordouw, I. (2017) Samen leren: het ontwikkelen en benutten van kennis met opleidingen en zorgprofessionals.
- Gilsing, R., Jansma, A. & Schöne, J. (2017). *Eigen kracht ontleed. Een praktijkgerichte verheldering*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Gilsing, R., Jansma, A, Hal, L. van, Wróblewska, A., Schuurman, & Alphen, S. van (2017). *Cliëntervaringsmonitor Jeugdhulp Amsterdam-Amstelland en Zaanstreek-Waterland*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Day, M., Bellaart, H. & Gilsing, R. (2017). *Jeugdteam Pelders- en Hoornseveld, Poelenburg. De meerwaarde van cultuursensitiviteit en geestelijke gezondheidszorg in het jeugdteam*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Gilsing, R., Toorn, J. van den, Dijk, A. van & Hamdi, A. (2016). *Evaluatie WIJeindhoven, wat WIJzer? De nieuwe werkwijze in het Eindhovense sociale domein*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut (Onderzoeksrapport t.b.v. Rekenkamercommissie Eindhoven).
- Bon-Martens, M. van, Gilsing, R., Vloothuis, S., Tukker, A., Weenink, C., Wind, E., Haaf, J. ten, Hotman, R. & Kempen, M. van (2016). *Visie op basiszorg jeugd ggz. De ontwikkeling van een gedeeld, stedelijk conceptueel kader in Utrecht*. Utrecht: Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Utrecht / Trimbos Instituut.
- Toorn, J. van den, Gilsing, R. & Oostrik, S. (2016). *Buurtzorg Jong. Werkwijze en maatschappelijke opbrengst*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Bellaart, H., Day, M. & Gilsing, R. (2016). *Effectief bereik van alle doelgroepen door jeugdhulp Den Haag*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Day, M., Pels, T. & Gilsing, R. (2016). *Eigen voorzieningen van migranten in het jeugddomein. Een literatuuronderzoek*. Utrecht: Kennisplatform Integratie en Samenleving / Verwey-Jonker Instituut.
- Gilsing, R. & Hermens, N. (2016). *Eindevaluatie Wijkteams Jeugd Tiel*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Hamdi, A., Jansma, A., Wróblewska, A. & Gilsing, R. (2016). *Evaluatie sociale teams Amstelveen en Aalsmeer. Eindrapportage*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Gilsing, R. (2016). *Gebruik getoetst. Zicht op zorg en ondersteuning van de Roermondse jeugd*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Mak, J., Gilsing, R. & Wróblewska, A. (2016). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland 2016. Resultaten online enquête 122 gemeenten en overzicht van goede voorbeeldpraktijken*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Steketee, M., Jansma, A. & Gilsing, R. (2015). *Wat werkt bij multiprobleemgezinnen? Ervaringen uit Rotterdam*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Mak, J. & Gilsing, R. (2014). *Jeugdbeleid in transformatie. Hoe benut je de kracht en energie van jongeren bij het vormgeven van het nieuwe beleid?* Utrecht: Verwey-Jonker Instituut (interactieve pdf).

Referenties

1. Pommer, E., Kempen, H. van, & Sadiraj, K. (2011). *Jeugdzorg in groeifase. Ontwikkelingen in gebruik en kosten van de jeugdzorg*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
2. Van Yperen, T., Van de Maat, A., & Prakken, J. (2019). *Het groeiend jeugdzorggebruik: Duiding en aanpak*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.
3. Sadiraj, K., Ras, M., Putman, L., & Jonker, J. (2013). *Groeit de jeugdzorg door? Het beroep op de voorzieningen: realisatie 2001-2011 en raming 2011-2017*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
4. Pommer, E., & Boelhouwer, J. (2016). *Overall rapportage sociaal domein 2015. Rondom de transitie*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
5. Bot, S., Roos, S. de, Sadiraj, K., Keuzenkamp, S., Broek, A. van den, & Kleijnen, E. (2013). *Terecht in de jeugdzorg. Voorspellers van kind- en opvoedproblematiek en jeugdzorggebruik*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
6. Nanninga, M. (2018). *Children's and adolescents' enrolment in psychosocial care: determinants, expected barriers, and outcomes*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
7. Pommer, E., Boelhouwer, J., Eggink, E., Marangos, A.M., & Ooms, I. (2018). *Overall rapportage sociaal domein 2017: Wisselend bewolkt*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
8. Stevens, G., Dorselaer, S. van, Boer, M., Roos, S. de, Duinhof, E., Bogt, T. ter, Eijnden, R. van den, Kuyper, L., Visser, D., Vollebergh, W., & Looze, M. de (2017). *HBSC 2017. Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
9. Hermanns, J. (2013). *Een pedagogische lente*. [Lezing voor het congres van de vereniging ter bevordering van de Studie der Pedagogiek, 1 oktober 2013, tevens afscheidscollege als bijzonder hoogleraar op de Kohnstammwisselleerstoel aan de Universiteit van Amsterdam]. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
10. Van der Stouwe, T., Asscher, J. J., Stams, G. J. J. M., Deković, M., & Van der Laan, P. H. (2014). The effectiveness of multisystemic therapy (MST): A meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 34(6), 468–481. doi:10.1016/j.cpr.2014.06.006
11. Bartelink, C. (2018). *Dilemmas in child protection: Methods and decision-maker factors influencing decision-making in child maltreatment cases*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen (PhD thesis).
12. De Kwaadsteniet, L. (2009). *Clinicians as mechanics? Causal reasoning in clinical judgment and decision making*. Nijmegen: Ipskamp Drukkers (PhD thesis).
13. Van Bon-Martens, M., & Gilsing, R. (2018). *Proeftuin basiszorg jeugd-ggz Utrecht. Kernrapport*. Utrecht: Academische werkplaats transformatie jeugd Utrecht/Trimbos Instituut.
14. RMO. (2012). *Ontzorgen en normaliseren. Naar een sterke eerstelijns jeugd- en gezinszorg*. Den Haag: Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.
15. Van der Put, C. E., Asscher, J. J., Stams, G. J. J. M., Van der Laan, P. H., Breuk, R., Jongman, E., & Doreleijers, T. (2012). Recidivism after treatment in a forensic youth-psychiatric setting: The effect of treatment characteristics. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 57(9), 1120–1139. doi:10.1177/0306624X12452389
16. CBS (2019). *Jeugdhulp 1^e halfjaar 2019*. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
17. Gilsing, R., Pels, T., Bellaart, H., & Tierolf, B. (2015). *Grote verschillen in gebruik jeugdzorg naar herkomst. Kennisplatform Integratie en Samenleving analyseert CBS-cijfers 2011-2013*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving/Verwey-Jonker Instituut.
18. Gilsing, R., Stoutjesdijk, F., Distelbrink, M., & Tierolf, B. (2018). *Divers bereik. Jeugdhulp naar migratieachtergrond in Amsterdam*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
19. Bellaart, H., Day, M., & Gilsing, R. (2016). *Effectief bereik van alle doelgroepen door jeugdhulp*. Den Haag: Den Haag/Utrecht: Gemeente Den Haag/Verwey-Jonker Instituut.

20. Rajagopal, K., Joosten-ten Brinke, D., Van Bruggen, J., & Sloep, P. (2012). Understanding personal learning networks: Their structure, content and the networking skills needed to optimally use them. *First Monday*.
21. Kuiper, C., Ter Beek, E., Pannebakker, F., & Van Harten, L. (2018) Actieonderzoek als leidraad om te transformeren? Een voorbeeld uit de praktijk *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 96(8), 324-326 DOI 10.1007/s12508-018-0193-3